

ارائه مدل ساختاری - تفسیری عوامل سوق‌دهنده عملکرد زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان

مهتاب اقتداری^۱، رضا صابونچی^۲، نازنین راسخ^۳

۱. دانشجوی دکتری مدیریت ورزشی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران
۲. استادیار مدیریت ورزشی، واحد بروجرد، دانشگاه آزاد اسلامی، بروجرد، ایران (نویسنده مسئول)
۳. استادیار مدیریت ورزشی، پژوهشگاه تربیت بدنی و علوم ورزشی، تهران، ایران

تاریخ پذیرش: ۱۳۹۹/۰۳/۰۸

تاریخ دریافت: ۱۳۹۸/۱۲/۲۶

چکیده

پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل ساختاری-تفسیری عوامل سوق‌دهنده عملکرد زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان طراحی و اجرا شد. این پژوهش با روش آمیخته (کمی و کیفی) انجام شد. نمونه آماری این پژوهش در بخش کیفی شامل ۱۴ نفر از خبرگان بودند و در بخش کمی نمونه آماری شامل ۵۸ نفر از مدیران و کارشناسان وزارت ورزش و جوانان بودند. ابزار جمع‌آوری اطلاعات در این پژوهش مصاحبه و پرسشنامه پژوهشگرساخته با ۴۱ سؤال بود. روایی محتوایی این پرسشنامه با بررسی نظرهای خبرگان، روایی سازه با بررسی تحلیل عاملی و پایایی با استفاده از محاسبه آلفای کرونباخ بررسی و تأیید شد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر از روش‌های آماری مدل‌سازی ساختاری تفسیری و معادلات ساختاری استفاده شد. برای تجزیه و تحلیل بخش کیفی پژوهش از نرم‌افزار مکس کیو.دی.ای. استفاده شد. تمامی روند تجزیه و تحلیل داده‌ها در نرم‌افزارهای اس.پی.اس.اس. نسخه ۲۰ و پی.ای.ال.اس. نسخه سه انجام گرفت. نتایج پژوهش حاضر نشان داد که هفت عامل زیرساخت‌های فنی، بسترهای مدیریتی، منابع انسانی، جهت‌گیری محیطی، حمایت‌های قانونی، نیروهای انگیزشی و فرهنگ‌سازی از جمله عوامل سوق‌دهنده عملکرد زیست‌محیطی در وزارت ورزش و جوانان هستند که از این بین سه عامل بسترهای مدیریتی، حمایت‌های قانونی و جهت‌گیری محیطی نقش کلیدی و زیرساختی در روند ارتقای سایر عوامل دارند. نتایج پژوهش نشان داد که تمامی روابط مدل پژوهش به دلیل برخورداری از میزان تی بیشتر از ۱/۹۶، دارای تأثیر معنادارند.

واژگان کلیدی: زیست‌محیطی، جهت‌گیری محیطی، توسعه پایدار.

1. Email: mahtabeghtedari@gmail.com

2. Email: saboonchi.reza@yahoo.com

3. Email: n.rasekh6663@gmail.com

مقدمه

امروزه اهمیت محیط‌زیست سالم و ضرورت تلاش برای حفظ آن بر کسی پوشیده نیست. حفاظت از محیط‌زیست کره زمین بدون مشارکت تمامی کشورها و مردم امکان‌پذیر نیست؛ به همین دلیل، در اسناد حقوقی بین‌المللی از جمله اعلامیه ریو، دستور کار ۱۲ و ... بر اصل مشارکت عمومی در حفظ محیط‌زیست تأکید شده است (رنویک^۱، ردمان و مگیور، ۲۰۱۳، ۱۲). با مطالعه این اسناد و جمع‌بندی آن‌ها سه مؤلفه لازم برای مشارکت عمومی تعیین می‌شود. این سه مؤلفه عبارت‌اند از: حق دسترسی به اطلاعات زیست‌محیطی، مشارکت عموم در فرایند تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری و همچنین دسترسی و توسل به مراجع اداری و قضایی در حوزه محیط‌زیست (جابور^۲، گویندان، تکسیرویا و فریتز، ۲۰۱۳، ۱۳۰). به طور قطع، بخش عمده‌ای از اقدامات انسان‌ها به دلیل آگاهی‌ناداشتن آن‌ها از مخاطراتی است که در آینده دچار آن‌ها خواهند شد. این بی‌تفاوتی به طبیعت و محیطی که ما در آن زندگی می‌کنیم، باید بسیار زودتر برطرف شود تا با افزایش جمعیت و تحولات صنعتی قابلیت مدیریت و کنترل داشته باشد. عرصه‌های طبیعی مانند ریه‌های انسانی قابلیت بازتولید و بازگشت به وضعیت پیشین خود را ندارند؛ بنابراین، ترک این تخریب بسیار لازم و واجب است (ایگبوا^۳، اوهمیما و زوان، ۲۰۱۷، ۳۰۴). از طرفی، آلودگی محیط‌زیست مشکل اصلی در زمین است که اگر به آن پرداخته نشود، می‌تواند به طور بالقوه به انقراض نوع بشر منجر شود. از انواع آلودگی‌ها، آلودگی هوا یکی از مواردی است که به توجه فوری نیاز دارد. گرم‌شدن زمین نیز از اثرهای افزایش مقدار گازهای گلخانه‌ای موجود در هواست که بیشتر مردم را با مشکل شدید مواجه می‌کند (گویندان، آزودو، کارالیو و ماچادو^۴، ۲۰۱۵، ۱۷).

امروزه محیط‌زیست و مسائل زیست‌محیطی به‌عنوان یکی از عمده‌ترین مباحث مرتبط با توسعه پایدار جایگاه ویژه‌ای پیدا کرده‌اند؛ به گونه‌ای که رسیدن به توسعه مستلزم رعایت پیش‌بایست‌ها و مقتضیات مرتبط با آن است (جابور و همکاران، ۲۰۱۳، ۱۳۰). در سال‌های اخیر به دلیل مسائل مختلفی نیاز شده است که سازمان‌ها به مسائل مختلف اقتصادی از جمله کاهش هزینه‌ها فکر کنند. امروزه سازمان‌ها می‌باید برای انجام دادن فعالیت‌های مختلف به جنبه‌های گوناگونی از جمله جامعه و محیط‌زیست نیز

-
1. Renwick, Redman & Maguire
 2. Jabbour, Govindan, Teixeira & Freitas
 3. Aigbavboa, Ohiomah & Zwane
 4. Govindan, Azevedo, Carvalho & Cruz-Machado

توجه کنند (والکر^۱، ۲۰۱۴، ۲۵). کاربرد بررسی و ارزیابی اثرهای محیط‌زیست به‌عنوان یکی از ابزارهای مدیریت محیط‌زیست از سه دهه قبل در بسیاری از کشورهای توسعه‌یافته و در حال توسعه معمول بوده است. در سال ۱۹۹۴ پس از پایان بازی‌های زمستانی لیلی هامر نروژ که در آن به حفاظت از محیط‌زیست توجه خاصی شد، رئیس کمیته بین‌المللی المپیک موافقت‌نامه همکاری با برنامه محیط‌زیست سازمان بین‌الملل را امضا کرد؛ براین اساس، در سال ۱۹۹۵ کمیسیون ورزش و محیط‌زیست در کمیته بین‌المللی المپیک تشکیل شد و اولین کنفرانس جهانی در همین سال در شهر لوزان سوئیس برگزار شد. هدف از تشکیل این کمیسیون اجرای اقداماتی با هدف افزایش آگاهی از محیط‌زیست در مجامع ورزش و تلاش به‌منظور کاهش اثرهای مخرب فعالیت‌های ورزشی بر عرصه محیط‌های طبیعی است. در حال حاضر، محیط‌زیست به‌عنوان سومین رکن المپیزم بعد از ورزش و فرهنگ مطرح است (هیگز^۲، لنگفورد و نرمن، ۲۰۱۵، ۱۰۷).

کارکردهای ورزش در حوزه‌های مختلف از جمله محیط‌زیست سبب شده است تا نقش سازمان‌های ورزشی در پیشبرد اهداف زیست‌محیطی بیش از پیش نمایان شود. این موضوع سبب شده است تا تلاش‌هایی در حوزه محیط‌زیست در ورزش انجام شود، اما این موضوع به علت نبود برنامه‌های مدون و دقیق و همچنین نبود پژوهش‌های جامع در این حوزه به‌صورت علمی دنبال نمی‌شود. از طرفی، عملکرد زیست‌محیطی سازمان‌های ورزشی به‌عنوان یکی از مهم‌ترین مسائل در حوزه ورزش و محیط‌زیست به‌صورت دغدغه‌مند دنبال نمی‌شود. بهبود عملکرد زیست‌محیطی به‌عنوان یک موضوع مهم در پژوهش‌های مختلف مدنظر قرار گرفته است. دیلی^۳، بیشاب و گودینارجلو (۲۰۰۹)، دانگلیسو و پوجاری^۴ (۲۰۱۰) و وانگ^۵ (۲۰۱۷) اشاره کردند که رفتار شهروندی سازمانی درباره محیط‌زیست سبب ارتقای عملکرد زیست‌محیطی سازمان‌ها می‌شود. وانگر^۶ (۲۰۱۲)، رینویک و همکاران (۲۰۱۳) و وان در برگ^۷ (۲۰۱۶) برخی جنبه‌های انسانی از جمله مدیریت منابع انسانی را در جهت بهبود عملکرد زیست‌محیطی مهم قلمداد کردند. همچنین برخی پژوهش‌ها عواملی از جمله فردی (کیم^۸،

-
1. Wakler
 2. Higgs, Langford & Norman
 3. Dailye, Bishop & Govindarajulu
 4. Dangelico & Pujari
 5. Wang
 6. Zhu
 7. Vanderberg
 8. Kim

۲۰۱۷)، فرهنگ‌سازی (دوبی^۱، ۲۰۱۷؛ روسکوی^۲، ۲۰۱۹)، مسائل قانونی (دون^۳، ۲۰۱۰؛ سوت^۴، ۲۰۱۷؛ ون و نیو^۵، ۲۰۱۹)، جهت‌گیری محیطی (چان^۶، ۲۰۱۲؛ یو و هئو^۷، ۲۰۱۹)، مدیریت سبز (تیکسیرا^۸، ۲۰۱۲)، رهبری (دوبی و همکاران، ۲۰۱۵)، آموزش‌ها (دشتی‌نژاد و همکاران، ۲۰۱۵)، زیرساخت‌ها (داویدسون و وورل^۹، ۲۰۰۱) در جهت ارتقای عملکرد زیست‌محیطی سازمان‌ها مهم قلمداد کردند. بررسی پژوهش‌ها نشان می‌دهد که جنبه‌های مختلفی در بهبود عملکرد زیست‌محیطی سازمان‌ها دخیل‌اند که این امر با توجه به تفاوت‌های محیطی و فرهنگی متفاوت است؛ از این رو، ارائه مدلی بومی در راستای بهبود عملکرد زیست‌محیطی و همچنین شفافیت درباره عوامل مؤثر در این زمینه درک می‌شود.

سازمان‌های ورزشی از جمله وزارت ورزش و جوانان همواره از مخاطبان گسترده‌ای برخوردار بوده‌اند. به‌طور کلی، تأثیرگذاری سازمان‌های ورزشی بر ابعاد اقتصادی، فرهنگی، سیاسی و اجتماعی جامعه سبب شده است تا امروزه سازمان‌های ورزشی تلاش‌هایی به‌منظور بهبود وضعیت زیست‌محیطی جامعه کنند (مالن^{۱۰}، ۲۰۱۰، ۳۶۸). این موضوع سبب شده است تا امروزه سازمان‌های ورزشی هشدارهایی را به‌منظور بهبود آموزش‌های محیط‌زیستی در رویدادهای ورزشی مهم ورزشی در سطح جهان از جمله جام جهانی ۲۰۲۰ قطر (هواجنه^{۱۱}، ۲۰۱۷، ۴۷۷)، المپیک ۲۰۱۲ لندن (کیم^{۱۲}، ۲۰۱۳، ۲۱۹۸)، جام جهانی فوتبال ۲۰۱۰ آفریقای جنوبی (دیت^{۱۳}، ۲۰۱۱، ۹۹)، المپیک ۲۰۰۸ پکن (مول^{۱۴}، ۲۰۱۰، ۵۱۱) و المپیک ۲۰۰۴ آتن (تزیرالیس^{۱۵}، ۲۰۰۶، ۲) انجام دهد. این موضوع بازگوکننده این امر مهم است که محیط‌های ورزشی همواره بر بهبود مسائل زیست‌محیطی تأثیرگذارند. بوژمهرانی و رضوی

-
1. Dobay
 2. Roskoy
 3. Don
 4. Sawt
 5. Van & Neww
 6. Chan
 7. Ue & Heow
 8. Tecsira
 9. Davidson & Vorel
 10. Mallen
 11. Hayajneh
 12. Kim
 13. Death
 14. Mol
 15. Tziralis

(۲۰۱۵) اشاره کرده‌اند که برای توسعه فرهنگ زیست‌محیطی در ورزش، وزارت ورزش و جوانان نقش مهمی دارد. در مسیر بهبود عملکرد زیست‌محیطی در وزارت ورزش و جوانان نیاز است شواهد علمی مناسبی ایجاد شود؛ این در حالی است که شواهد علمی جامعی در حوزه توسعه عملکرد زیست‌محیطی در ورزش به‌خصوص در سازمان‌های ورزشی از جمله وزارت ورزش و جوانان وجود ندارد. این خلأ پژوهشی سبب شده است در مرحله اول دغدغه توجه به مسائل زیست‌محیطی در سازمان‌های ورزشی از جمله وزارت ورزش و جوانان وجود نداشته باشد و همچنین ابهامات اساسی در مسیر بهبود عملکرد زیست‌محیطی در وزارت ورزش و جوانان ایجاد شود. در پژوهش‌های مختلفی از جمله مطالعات سارانی (۲۰۱۶)، غایی (۲۰۱۷)، اختیاری، عیدی و شعبانی مقدم (۲۰۱۸) به این موضوع اشاره شده است و مشخص شده است که ضعف‌های عملکردی در حوزه محیط‌زیست در سازمان‌های ورزشی از جمله وزارت ورزش و جوانان و سازمان‌های تابعه وجود دارد؛ این در حالی است که وزارت ورزش و جوانان به‌عنوان متولی اصلی ورزش و بهبود برخی جنبه‌های مربوط به جوانان، مخاطبان گسترده‌ای در جامعه دارد. از طرفی وزارت ورزش و جوانان برای انجام‌دادن امور خود در سطح کشور سازمان‌های گسترده و فراوانی دارد که این امر سبب شده است وزارت ورزش و جوانان دارای شبکه‌ای گسترده از ادارات تابعه خود و همچنین فدراسیون‌های ورزشی و هیئت‌های ورزشی باشد. افزون‌براین، برگزاری رویدادهای ورزشی مختلف در تمامی رشته‌ها در سطوح ملی و بین‌المللی همگی بازگوکننده حجم گسترده فعالیت‌های موجود در وزارت ورزش و جوانان است. این امر سبب شده است وزارت ورزش و جوانان درباره مسائل زیست‌محیطی دو نقش بارز داشته باشد: اول کارکردهای این وزارتخانه در توسعه فرهنگ زیست‌محیطی و دوم مدیریت برنامه‌های خود برای کاهش اثرهای منفی این برنامه‌ها بر محیط‌زیست.

بدون شک دستیابی به اهداف وزارت ورزش و جوانان درباره مسائل زیست‌محیطی نیازمند شناخت عوامل بهبوددهنده عملکرد زیست‌محیطی است. سازمان‌های ورزشی به‌دلیل برخورداری از مخاطبان گسترده همواره تأثیر فراوانی بر مسائل زیست‌محیطی دارند. توسعه عملکرد زیست‌محیطی در سازمان‌های ورزشی می‌تواند تأثیرگذاری بر محیط خود داشته باشد؛ به‌عبارتی، تأثیرات عملکرد زیست‌محیطی سازمان‌های ورزشی می‌تواند سبب پایداری توجه به مسائل زیست‌محیطی در این سازمان‌ها شود. ایجاد زباله‌های بسیار، ایجاد آلودگی‌های صوتی و آب و هوا و همچنین شکل‌گیری فرهنگ نامناسب حفاظت از محیط‌زیست از جمله مشکلات زیست‌محیطی در سازمان‌های ورزشی

هستند که به واسطه برنامه‌های مربوط به این وزارتخانه ایجاد شده‌اند (کیانی، ناظری و شهاب پور، ۲۰۱۹، ۳). بی‌توجهی جدی وزارت ورزش و جوانان به مسائل زیست‌محیطی به‌خوبی مشهود است. فعالیت‌نکردن جدی دفتر محیط‌زیست و توسعه پایدار وزارت ورزش و جوانان نشان‌دهنده این موضوع مهم است که وزارت ورزش و جوانان به مقوله توسعه زیست‌محیطی توجه جدی نمی‌کند. از طرفی، طرح‌های پیش‌پافتاده در این وزارتخانه در حوزه محیط‌زیست که در ایجاد تغییرات جدی در این حوزه ناتوان بودند، از جمله مشکلات موجود در وزارت ورزش و جوانان درباره مسائل زیست‌محیطی‌اند. ایجاد طرح‌هایی از جمله نمادشدن جانوران در حال انقراض در هر فدراسیون ورزشی و فراموشی آن در حال حاضر و انجام‌ندادن اقدامات جدی از سوی فدراسیون‌ها و وزارت ورزش و جوانان درباره این جانوران و همچنین درج تصویر یوزپلنگ ایرانی بر لباس‌های تیم ملی فوتبال و ماندگار نبودن آن بر البسه تیم ملی فوتبال، از جمله طرح‌ها و اقدامات ابتدایی وزارت ورزش و جوانان در حوزه زیست‌محیطی است؛ در این اقدامات، تنها رویکرد توجه نمادین به مسائل زیست‌محیطی لحاظ شده است. بدون شک لحاظ‌شدن این چنین طرح‌ها و برنامه‌ها از سوی وزارت ورزش و جوانان نمی‌تواند تغییرات اساسی در عملکرد زیست‌محیطی این سازمان ایجاد کند. این موضوع نشان می‌دهد که تغییر رویه اساسی در وزارت ورزش و جوانان برای توسعه فعالیت‌های زیست‌محیطی ضروری است. شکی نیست که نامشخص‌بودن عوامل ایجادکننده بهبود در عملکرد زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان می‌تواند سبب شود فعالیت‌های موجود در این وزارتخانه درباره توسعه عملکرد زیست‌محیطی دچار مشکلات عمده‌ای شود؛ به‌عبارتی، نبود دغدغه، دانش و آگاهی درباره ایجاد بهبود در عملکرد زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان به‌عنوان مشکلات موجود در این سازمان سبب شده است تا پژوهش حاضر با هدف ارائه مدل ساختاری- تفسیری عوامل ایجادکننده بهبود در عملکرد زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان طراحی و اجرا شود؛ بنابراین، سؤال اصلی پژوهش حاضر این است که مدل ساختاری- تفسیری عوامل ایجادکننده بهبود در عملکرد زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان چگونه است؟

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نوع پژوهش‌های کاربردی است که به‌صورت میدانی انجام شد. روش پژوهش حاضر از نظر روش گردآوری داده‌ها آمیخته بود که به‌صورت کیفی و کمی اجرا شد. جامعه آماری پژوهش حاضر در بخش کیفی شامل خبرگان حوزه مدیریت ورزشی بودند که درباره موضوع پژوهش تجربه و آگاهی لازم را داشتند. به‌منظور شناسایی این نمونه‌ها از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد. این

نمونه‌گیری تا رسیدن به اشباع نظری ادامه یافت و در نهایت ۱۴ نفر به‌عنوان نمونه در بخش کیفی مشخص شدند. برای انتخاب نمونه‌های بخش کیفی پژوهش یک یا چند معیار از معیارهای مختلف شامل داشتن تجربه شغلی و آگاهی لازم از وزارت ورزش و جوانان، داشتن دانش درباره مسائل زیست‌محیطی، داشتن تحصیلات مرتبط با حوزه مطالعه شده استفاده شد. همچنین جامعه آماری در بخش کمی پژوهش شامل مدیران و کارشناسان وزارت ورزش و جوانان بودند که به موضوع پژوهش اشراف داشتند. این افراد براساس پست‌های سازمانی، تجارب، پیشینه علمی و عملی‌شان مشخص و انتخاب شدند. براساس روش نمونه‌گیری در دسترس، ۵۸ نفر به‌عنوان نمونه پژوهش مشخص شدند. بدین‌منظور، ضمن بررسی تمامی مدیران و کارشناسان وزارت ورزش و جوانان و همچنین تجارب و فعالیت‌های آنان، ۷۰ نفر اولیه شناسایی شدند. پس از بررسی‌های ثانویه و برقراری ارتباط با نمونه‌ها و بررسی میزان دانش و آگاهی آنان از موضوع پژوهش، ۵۷ نفر به‌عنوان نمونه پژوهش مشخص شدند. در نهایت پس از توزیع و جمع‌آوری پرسشنامه‌های پژوهش، ۴۰ نفر با پژوهش حاضر همکاری کردند؛ بنابراین، از میان پرسشنامه‌های بخش کمی پژوهش، ۴۰ پرسشنامه تکمیل شده تجزیه و تحلیل شد. ابزار پژوهش شامل مصاحبه‌های نیمه‌ساختارمند و پرسشنامه پژوهشگر ساخته‌ای بود که با توجه به اهداف و روش پژوهش، این پرسشنامه به دو شکل طراحی شد. به‌طور کلی این پرسشنامه حاوی ۴۱ سؤال بود که به بررسی عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد زیست‌محیطی می‌پرداخت. این پرسشنامه در دو حالت با توجه به روش‌های آماری استفاده شده در پژوهش طراحی شد: در حالت اول سؤال‌های این پرسشنامه به‌صورت مقایسه زوجی با توجه به الگوی مدل‌سازی ساختاری تفسیری طراحی شد؛ در حالت دوم سؤال‌های این پرسشنامه با توجه به روش معادلات ساختاری تنظیم شد که سؤال‌ها به‌صورت طیف پنج‌ارزشی لیکرت بود. روایی محتوایی این دو پرسشنامه با استفاده از نظرهای هفت استاد دانشگاه بررسی شد. پایایی این پرسشنامه نیز با استفاده از محاسبه آلفای کرونباخ برای پرسشنامه روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری برابر با ۰/۸۳ و برای پرسشنامه معادلات ساختاری برابر با ۰/۸۰ به‌دست آمد. برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش از روش‌های آماری مدل‌سازی ساختاری تفسیری و معادلات ساختاری استفاده شد. همچنین برای تجزیه و تحلیل بخش کیفی پژوهش از

نرم افزار مکس کیو.دی.ای.^۱ استفاده شد. تمامی روند تجزیه و تحلیل داده‌های کمی پژوهش در نرم افزارهای اس.پی.اس.اس.^۲ نسخه ۲۰ و پی.ال.اس.^۳ نسخه سه انجام گرفت.

نتایج

در جدول شماره یک یافته‌های توصیفی مربوط به نمونه‌های پژوهش نشان داده شده است.

جدول ۱- یافته‌های توصیفی پژوهش

Table 1 - Descriptive Findings of the Research

Percentage	Frequency	گروه‌ها Groups	ویژگی‌های جمعیت‌شناختی Demographic Characteristics	
78.6	11	مرد Male	جنسیت Gender	بخش کیفی پژوهش Qualitative Part of Research
21.6	3	زن Female		
71.4	10	دکتری Ph.D.	سطح تحصیلات Level of Educatio	
28.6	4	کارشناسی ارشد Masters		
75	30	مرد Male	جنسیت Gender	بخش کمی پژوهش Quantitative Part of the Research
25	10	زن Female		
52.5	21	دکتری Ph.D.	سطح تحصیلات Level of Educatio	
35	14	کارشناسی ارشد Masters		
12.5	5	کارشناسی Expert		

1. Maxqda

2. SPSS

3. PLS

نتایج توصیفی پژوهش نشان داد که نمونه‌های بخش کیفی پژوهش شامل ۷۸/۶ درصد مرد و ۲۱/۴ درصد زن بودند. همچنین افراد دارای مدرک تحصیلی دکتری با ۷۱/۴ درصد بیشترین تعداد بودند. نتایج توصیفی مربوط به وضعیت جنسیت نمونه پژوهش در بخش کمی نشان داد که ۷۵ درصد از شرکت‌کنندگان در پژوهش مردان و ۲۵ درصد زنان بودند. همچنین نتایج یافته‌های توصیفی پژوهش نشان داد که از میان نمونه‌های پژوهش، افراد دارای مدرک تحصیلی دکتری با ۵۲/۵ درصد بیشترین تعداد بودند. برای شناسایی عوامل مؤثر بر بهبود عملکرد زیست‌محیطی در وزارت ورزش و جوانان از روش کیفی و اجرای مصاحبه استفاده شد. پس از انجام‌شدن کدگذاری‌ها، ویژگی‌های مستخرج از مصاحبه‌ها مشخص و جمع‌بندی شد. در جدول شماره دو نتایج بخش کیفی پژوهش ارائه شده است.

جدول ۲- نمونه‌ای از کدگذاری اولیه مصاحبه‌ها (مصاحبه چهارم)

Table 2 - Sample of the Initial Coding of the Interviews (Fourth Interview)

ردیف	عبارت معنایی	کدهای اولیه
۱	بدون شک عملکرد زیست‌محیطی می‌باید به صورت واقعی و به دور از هر گونه فعالیت‌های شعارگونه بررسی شود. همین بررسی‌ها به واسطه نظارت‌های اعمال شده می‌تواند سبب شود بخش‌های مختلف وزارت ورزش و جوانان خود را برای توسعه عملکرد زیست‌محیطی متعهد کنند. از طرفی	جذب متخصصان
۲	نیاز است در این وزارتخانه متخصصانی برای انجام‌دادن ارزیابی و حتی اجرای سایر موارد به کار گرفته شوند؛ چراکه این وزارتخانه سابقه طولانی در زمینه مسائل زیست‌محیطی ندارد و قبول کنیم که مهارت و دانش کافی در این زمینه وجود ندارد.	ارتقای نظارت بر فعالیت‌های زیست‌محیطی برنامه‌ریزی شده در سازمان
۳	به عنوان یک مسئله مهم، ایجاد فضای رقابتی در این وزارتخانه به منظور بهبود عملکرد محیطی مهم است؛ مثلاً می‌توان از ارائه جوایز نقدی در پاسخ به تلاش‌های زیست‌محیطی استفاده کرد. یا معرفی افراد و گروه‌های فعال در این حوزه می‌تواند فضای رقابتی را در وزارت ورزش و جوانان در جهت افزایش عملکرد زیست‌محیطی ایجاد کند. ناگفته نماند وزارتخانه نیز	ایجاد جوایز و پاداش‌های مالی برای فعالان حوزه زیست‌محیطی در سازمان معرفی کارکنان نمونه سازمان با توجه به عملکرد زیست‌محیطی آنان
۴	می‌تواند انگیزشی در این خصوص ایجاد کند؛ مثلاً بهبود پوشش گیاهی وزارت ورزش و جوانان (که به نظرم در حال حاضر وضعیت بدی ندارد)	بهبود فضای سبز سازمان با پوشش گیاهی
۵	می‌تواند نیروی انگیزشی برای کارکنان در جهت بهبود عملکرد زیست‌محیطی ایجاد کند.	

ادامه جدول ۲- نمونه‌ای از کدگذاری اولیه مصاحبه‌ها (مصاحبه چهارم)

Table 2 - Sample of the Initial Coding of the Interviews (Fourth Interview)

ردیف	عبارت معنایی	کدهای اولیه
۶	یکی از موارد مهم و کلیدی در جهت بهبود عملکرد زیست‌محیطی در سازمان‌ها، مسائل قانونی است. قانون اگر به‌صراحت حمایت خود را از عملکرد زیست‌محیطی اعلام کند، می‌تواند جریان سازنده‌ای را در جهت بهبود عملکرد زیست‌محیطی ایجاد کند. وقتی دستورالعمل‌های قانونی و قوانین شفاف در این باره وجود ندارد، طبیعی است که عملکرد زیست‌محیطی موضوعی مهم در وزارت ورزش و جوانان تلقی نخواهد شد. همه این موارد مثل یک زنجیره به هم متصل‌اند. ارزیابی در سازمان ایجاد شود، قوانین وجود داشته باشد و در نهایت دستورالعمل‌های حقوقی و قانونی مشخص باشد؛ آن وقت است که می‌توان یک کارمند یا بخش را به‌خاطر تخطی از قانون و حمایت‌نکردن از مسائل زیست‌محیطی بازخواست کرد. مسائل تنبیه از ایجاد برخورد قاطع با متخلفان زمانی مهم و کارآمد است که مسائل قانونی نیز به‌دنبال آن در وزارت ورزش و جوانان وجود داشته باشد.	ایجاد دستورالعمل‌های قانونی به‌منظور بهبود عملکرد زیست‌محیطی در سازمان ایجاد قوانین شفاف در مسائل زیست‌محیطی در سازمان
۸	برای مثال آیا در وزارت ورزش و جوانان بانک اطلاعات درباره ظرفیت‌ها، توانمندی‌ها و به‌طور کلی قوت‌ها و ضعف‌های موجود در حوزه زیست‌محیطی وجود دارد؟ به‌طور حتم نه! این بانک لازمه ایجاد بهبود در عملکرد زیست‌محیطی است.	ایجاد بانک اطلاعاتی از مهارت‌ها، دانش و تجارب کارکنان در حوزه محیط‌زیست
۹		

ادامه جدول ۲- نمونه‌ای از کدگذاری اولیه مصاحبه‌ها (مصاحبه چهارم)

Table 2 - Sample of the Initial Coding of the Interviews (Fourth Interview)

ردیف	عبارت معنایی	کدهای اولیه
۱۰	برای توسعه عملکرد زیست‌محیطی در وزارت ورزش و جوانان مشکلات مدیریتی نیز داریم. اینکه یک بخش را صوری برای توسعه مسائل زیست‌محیطی ایجاد کنیم و مدتی بعد آن را تعطیل کنیم که اتفاقی رخ نداده است! یا مثلاً یادم می‌آید زمانی برخی فدراسیون‌ها را با نام حیوانات در حال منقرض لقب داده بودند. این فعالیت‌ها را خوب می‌دانم، اما تأثیرگذار نیست. چرا تأثیرگذار نیست؟ چون برآمده از یک کمیته یا تشکیلات مدون و ساختارمند در وزارت ورزش و جوانان نیست. به نظرم این سازمان به حمایت ساختاری در قالب ایجاد کارگروه‌ها و کمیته‌ها (نه صرفاً به صورت صوری بلکه به صورت عملی) نیاز دارد. بر این کارگروه‌ها و کمیته‌ها نظارت شود و از این‌ها ایده و فعالیت طلب کنیم. تصمیم‌گیری‌های این ساختار را از نوع فردی به گروهی تبدیل کنیم. توان وزارت ورزش و جوانان در حوزه زیست‌محیطی را شفافانه مشخص کنیم و براساس آن در این کمیته‌ها اولویت‌های زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان را مشخص کنیم. این امر بدون شک به مدیری متعهد به مسائل زیست‌محیطی نیاز دارد. با مشکلاتی که وزارت ورزش و جوانان در حوزه‌های دیگر دارد، به نظرم مدیران این سازمان می‌باید اول به مسائل زیست‌محیطی متعهد باشند. این تعهد ذهنی نیست؛ بلکه عملی است. برای داشتن این تعهد آن‌ها باید به مسائل و استانداردهای ملی و بین‌المللی زیست‌محیطی در سازمان‌ها اشراف داشته باشند. باید از قوانین و مقررات موجود در این حوزه شناخت کافی داشته باشند.	ایجاد کارگروه‌ها و کمیته‌های تخصصی در سازمان به منظور ارتقای عملکرد زیست‌محیطی
۱۱		ایجاد تصمیم‌گیری‌های مشارکتی درباره برنامه‌های زیست‌محیطی در سازمان
۱۲		تعهد کامل مدیران ارشد سازمان به سیاست‌ها و قوانین بین‌المللی درباره مسائل زیست‌محیطی

پس از بررسی کدهای اولیه به استخراج عوامل و بررسی فراوانی هر یک از عوامل پرداخته شد. برای بررسی ضریب اهمیت هر یک از کدهای استخراج‌شده از روش آنتروپی شانون^۱ استفاده شد. در جدول شماره سه نتایج کدگذاری‌های محوری، فراوانی کدهای استخراج‌شده، مقدار آنتروپی و ضریب اهمیت کدهای استخراج‌شده نشان داده شده است.

1. Shannon Entropy

جدول ۳- یافته‌های کدگذاری‌های محوری، فراوانی کدهای استخراج‌شده، مقدار آنتروپی و ضریب اهمیت کدهای استخراج‌شده

Table 3- Findings of Axial Coding, Frequency of Extracted Codes, Entropy Value and Significance Coefficient of Extracted Codes

ضریب اهمیت	مقدار آنتروپی	فراوانی	عوامل	
۰/۰۶۱۳۱۹	۰/۵۴۸۲۹۷	۹	ارتقای تکنولوژی‌های استفاده‌شده در وزارت ورزش و جوانان	
۰/۰۸۰۳۲۸	۰/۷۱۸۲۷۳	۱۰	ایجاد راهنمایی‌های فنی درباره بهبود در عملکرد زیست‌محیطی در سازمان	زیرساخت‌های فنی
۰/۱۰۱۰۱۳	۰/۹۰۳۲۲۶	۱۲	ارتقای زیرساخت‌های فنی درباره ارتقای فعالیت‌های زیست‌محیطی	
۰/۰۶۹۸۸۳	۰/۶۲۴۸۷۰	۹	رفع نواقص و عیوب تجهیزات و امکانات سازمان	
۰/۰۷۹۳۸۷	۰/۷۰۹۸۵۸	۱۰	برنامه‌ریزی درباره مدیریت پسماندهای سازمانی	
۰/۰۷۹۳۸۷	۰/۷۰۹۸۵۸	۱۰	نظارت و مدیریت بر مصرف انرژی در سازمان	
۰/۰۸۸۸۹۲	۰/۷۹۴۸۴۷	۱۰	ایجاد منابع مالی برای حمایت از مسائل زیست‌محیطی	
۰/۰۶۹۳۴۸	۰/۶۲۰۰۸۷	۹	ایجاد کارگروه‌ها و کمیته‌های تخصصی در سازمان به منظور ارتقای عملکرد زیست‌محیطی	
۰/۰۳۸۵۵۴	۰/۳۴۴۷۳۶	۸	تعهد کامل مدیران ارشد سازمان به سیاست‌ها و قوانین بین‌المللی درباره مسائل زیست‌محیطی	بسترهای مدیریتی
۰/۰۶۰۱۷۹	۰/۵۳۸۱۰۳	۹	ارتقای نظارت بر فعالیت‌های زیست‌محیطی برنامه‌ریزی‌شده در سازمان	
۰/۰۸۰۳۲۸	۰/۷۱۸۲۷۳	۱۰	ایجاد تصمیم‌گیری‌های مشارکتی درباره برنامه‌های زیست‌محیطی در سازمان	

ادامه جدول ۳- یافته‌های کدگذاری‌های محوری، فراوانی کدهای استخراج‌شده، مقدار آن‌تروپی و ضریب اهمیت کدهای استخراج‌شده

Table 3- Findings of Axial Coding, Frequency of Extracted Codes, Entropy Value and Significance Coefficient of Extracted Codes

عوامل	ضریب اهمیت	مقدار آن‌تروپی	فراوانی	عوامل
۰/۰۹۰۳۶۸	۰/۸۰۸۰۴۴	۱۱	شفافیت اولویت‌های سازمان در حوزه مسائل زیست‌محیطی	بسترهای مدیریتی
۰/۱۰۱۰۱۳	۰/۹۰۳۲۲۶	۱۲	ارتقای ثبات مدیریتی در سازمان	
۰/۰۸۷۹۰۸	۰/۵۲۵۵۹۰	۹	ارتقای روابط بین‌المللی با سازمان‌های هم‌تراز برای انجام‌دادن فعالیت‌های مشترک زیست‌محیطی	
۰/۱۲۶۶۷۶	۰/۷۵۷۳۸۲	۱۳	توجه به دانش، آگاهی، مهارت و ارزش‌های افراد درباره محیط‌زیست در زمان جذب و به‌کارگیری	
۰/۱۰۴۶۹۰	۰/۶۲۵۹۳۳	۱۲	آموزش کارکنان و مدیران سازمان برای بهبود فعالیت‌های زیست‌محیطی	منابع انسانی
۰/۱۵۳۲۷۶	۰/۹۱۶۴۲۳	۱۴	جذب متخصصان فعال در حوزه محیط‌زیست در سازمان	
۰/۰۴۳۵۷۴	۰/۲۶۰۵۲۲	۸	ارزیابی مهارت‌ها و آگاهی کارکنان از مسائل زیست‌محیطی به‌صورت منظم و مدون	
۰/۱۰۴۹۸۴	۰/۶۲۷۶۹۰	۱۲	استفاده از مدرسان خبره به‌منظور آموزش مسائل زیست‌محیطی در سازمان	
۰/۰۸۷۹۸۱	۰/۵۲۶۰۲۸	۱۰	ایجاد بانک اطلاعاتی از مهارت‌ها، دانش و تجارب کارکنان در حوزه محیط‌زیست	منابع انسانی
۰/۱۲۸۱۰۲	۰/۷۶۵۹۰۸	۱۳	به‌کارگیری ارزیابان خبره برای بررسی فعالیت‌های زیست‌محیطی در سازمان	

ادامه جدول ۳- یافته‌های کدگذاری‌های محوری، فراوانی کدهای استخراج‌شده، مقدار آنتروپی و ضریب اهمیت کدهای استخراج‌شده

Table 3- Findings of Axial Coding, Frequency of Extracted Codes, Entropy Value and Significance Coefficient of Extracted Codes

عوامل	ضریب اهمیت	مقدار آنتروپی	فراوانی	عوامل
۰/۱۲۴۸۸۳	۰/۷۴۶۶۶۱	۱۳	حمایت مدیران ارشد سازمان از فعالیت‌های زیست‌محیطی	جهت‌گیری زیست‌محیطی
۰/۰۳۷۹۲۶	۰/۲۲۶۷۵۵	۸	ایجاد دغدغه در ارکان مختلف سازمان به‌منظور ارتقای عملکرد زیست‌محیطی	
۰/۰۸۴۰۸۴	۰/۶۶۹۱۶۸	۹	مکتوب‌کردن اهداف و برنامه‌های زیست‌محیطی سازمان در تمامی ارکان مختلف وزارتخانه	
۰/۱۱۲۵۵۱	۰/۹۲۵۱۲۴	۱۱	ایجاد فضای رقابتی بین بخش‌های مختلف سازمان به‌منظور پیش‌روکردن آنان در فعالیت‌های زیست‌محیطی	
۰/۰۹۷۶۲۲	۰/۷۷۶۹۱۱	۱۰	ایجاد پست سازمانی مربوط به فعالیت‌های زیست‌محیطی در وزارتخانه	
۰/۱۲۴۹۸۲	۰/۹۹۴۶۵۴	۱۲	ایجاد همکاری‌های بین‌بخشی و سازمانی برای ایجاد اهداف مشترک در حوزه محیط‌زیست	
۰/۰۷۹۴۶۱	۰/۶۳۲۳۷۹	۹	ایجاد دستورالعمل‌های قانونی برای بهبود عملکرد زیست‌محیطی در سازمان	حمایت‌های قانونی
۰/۱۰۶۸۲۱	۰/۸۵۰۱۲۱	۱۰	منعطف‌کردن برخی قوانین و مقررات در راستای بهبود حمایت‌های قانونی از فعالیت‌های زیست‌محیطی در سازمان	
۰/۰۶۵۸۴۰	۵۲۳۹۸۰	۸	ایجاد قوانین شفاف در مسائل زیست‌محیطی در سازمان	
۰/۱۱۱۴۴۴	۰/۸۸۶۹۱۰	۱۱	برخورد قاطع با افراد متخلف زیست‌محیطی در سازمان	نیروهای انگیزشی
۰/۰۹۴۰۲۸	۰/۷۴۸۳۰۸	۹	ایجاد جوایز و پاداش‌های مالی برای فعالان حوزه زیست‌محیطی در سازمان	
۰/۰۶۵۰۱۳	۰/۵۱۷۳۹۳	۹	توجه به فعالیت‌های زیست‌محیطی در ارزیابی‌های مربوط به ارتقای پست سازمانی افراد	

ادامه جدول ۳- یافته‌های کدگذاری‌های محوری، فراوانی کدهای استخراج‌شده، مقدار آنتروپی و ضریب اهمیت کدهای استخراج‌شده

Table 3- Findings of Axial Coding, Frequency of Extracted Codes, Entropy Value and Significance Coefficient of Extracted Codes

عوامل	ضریب اهمیت	مقدار آنتروپی	فراوانی	عوامل
۰/۰۴۰۱۵۳	۰/۳۱۹۵۵۵	۸	معرفی کارکنان نمونه سازمان با توجه به عملکرد زیست‌محیطی آنان	نیروهای انگیزشی
۰/۱۵۵۳۱۱	۰/۹۷۱۸۴۰	۱۴	ایجاد سامانه‌های اطلاعاتی و مدیریتی درباره فعالیت‌های زیست‌محیطی کارکنان و توجه به آن در تصمیم‌گیری‌های سازمانی	
۰/۱۲۳۵۶۶	۰/۷۷۳۲۰۳	۱۳	بهبود فضای سبز سازمان با پوشش گیاهی	فرهنگ‌سازی
۰/۱۲۲۵۰۱	۰/۷۶۶۵۳۵	۱۳	ارتقای آگاهی از فواید و مزیت‌های عملکرد زیست‌محیطی در سازمان	
۰/۰۸۷۶۴۱	۰/۵۴۸۴۰۴	۱۰	انجام‌دادن فعالیت‌های منظم از سوی مدیران ارشد سازمان در راستای بهبود عملکرد زیست‌محیطی	فرهنگ‌سازی
۰/۰۷۱۲۳۶	۰/۴۴۵۷۵۲	۹	بهبود رفتار شهروندی سازمانی درباره مسائل زیست‌محیطی در سازمان	
۰/۰۵۶۸۲۹	۰/۳۵۵۶۰۰	۸	تولید و ارتقای محتوای مطالب علمی درباره فعالیت‌ها و برنامه‌های زیست‌محیطی	
۰/۳۴۳۱۰۰	۰/۰۵۴۸۳۱	۸	برگزاری دوره‌ها و همایش‌های فرهنگی و ترویجی در زمینه محیط‌زیست در سازمان	

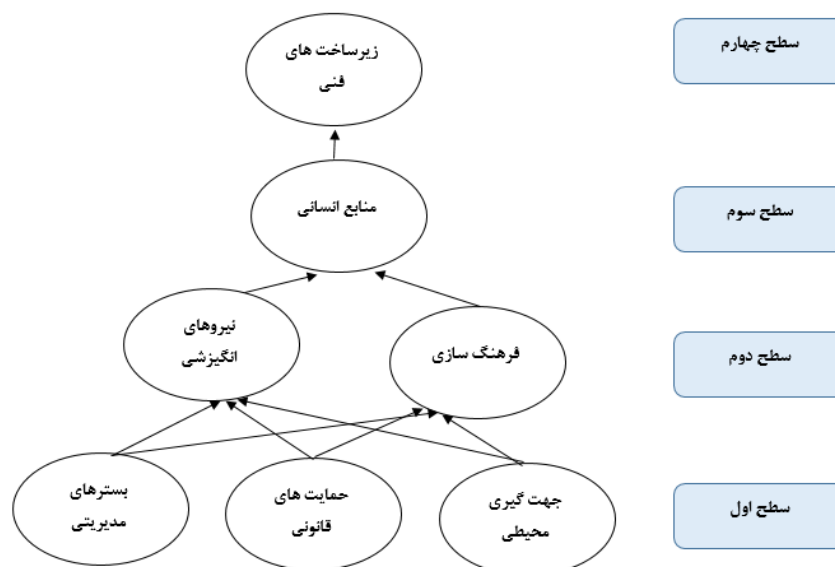
مطابق با نتایج بخش کیفی پژوهش، عوامل شناسایی‌شده در قالب هفت دسته عامل زیرساخت‌های فنی (عامل شماره یک)، بسترهای مدیریتی (عامل شماره دو)، منابع انسانی (عامل شماره سه)، جهت‌گیری محیطی (عامل شماره چهار)، حمایت‌های قانونی (عامل شماره پنج)، نیروهای انگیزشی (عامل شماره شش) و فرهنگ‌سازی (عامل شماره هفت) دسته‌بندی شدند. برای تسهیل در نگارش جدول، از درج شماره هریک از عوامل به‌جای درج نام عوامل استفاده شد. به‌منظور ساختاردهی به عوامل شناسایی‌شده، از روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری استفاده شد. در جدول شماره چهار نتایج مربوط به خروجی‌ها، ورودی‌ها و اشتراک‌های عوامل ارائه شده است.

جدول ۴- خروجی‌ها، ورودی‌ها و اشتراک‌های عوامل شناسایی شده

Table 4- Outputs, Inputs and Subscriptions of Identified Agents

سطح Level	اشتراک Subscription	ورودی Input	خروجی Output	عامل Factor	تکرار Repetition
1	5-3-1	1-3-5	1-3-4-5-6-7	5	1
1	5-4-3-2	2-3-4-5	2-3-4-5-6-7	4	1
1	5-2-1	1-2-5	1-2-3-4-5-7	2	1
2	7-3-1	1-3-7	1-3-6-7	7	2
2	7-3-1	1-3-7	1-3-6-7	6	2
3	3-1	3-1	3-1	3	3
4	1	1	1	1	4

در شکل شماره یک، مدل ساختاری مشخص شده مطابق با نتایج روش مدل‌سازی ساختاری تفسیری نشان داده شده است.

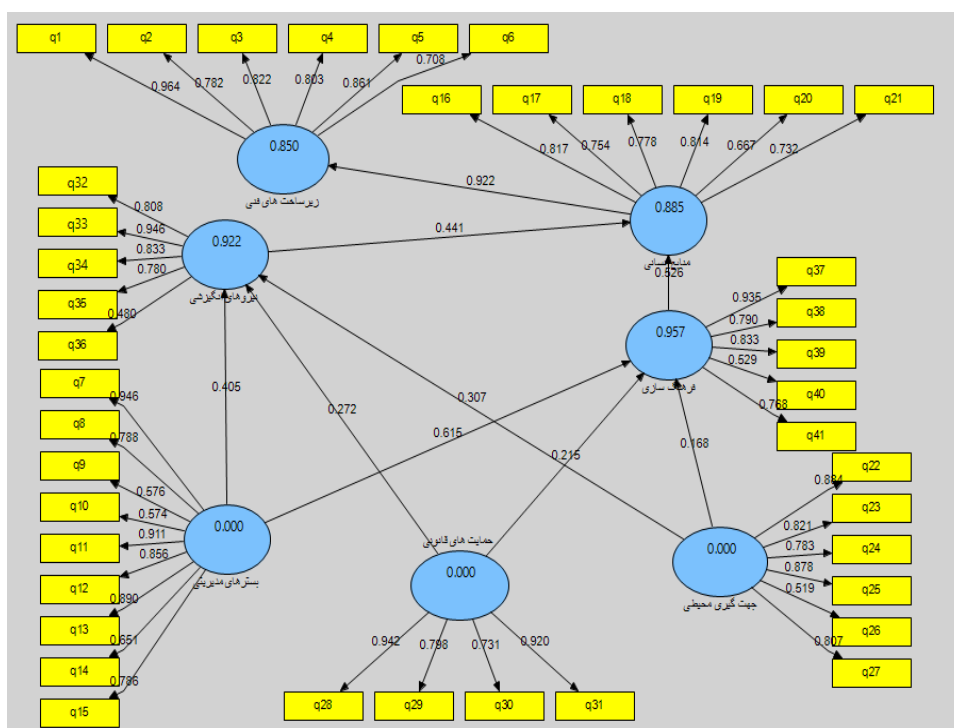

شکل ۱- مدل ساختاری - تفسیری پژوهش

Figure 1- Structural-Interpretive Model of Research

برای بررسی این عوامل در بخش کمی، از معادلات ساختاری انجام شد؛ از این‌رو، ابتدا با شاخص‌های چولگی و کشیدگی به بررسی وضعیت طبیعی بودن توزیع داده‌های پژوهش پرداخته شد. نتایج این

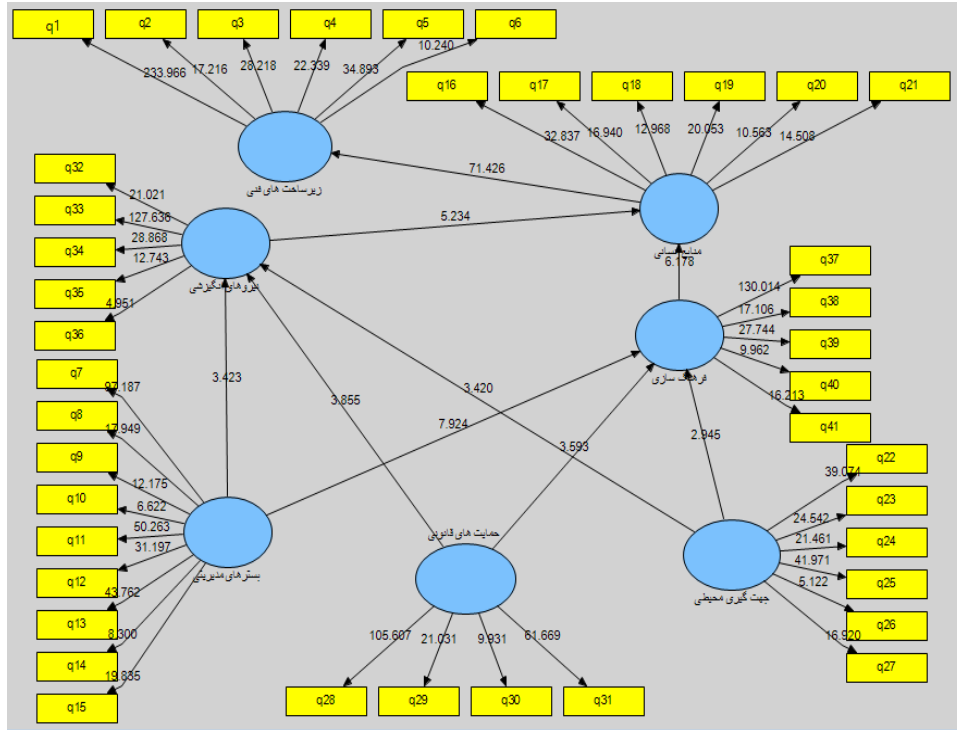
شاخص‌ها نشان داد که میزان چولگی و کشیدگی خارج از دامنه +۳ و -۳ بود که این امر سبب شد توزیع داده‌های پژوهش حاضر غیرطبیعی مشخص شود؛ بنابراین برای تجزیه و تحلیل داده‌های پژوهش حاضر از آمار ناپارامتری استفاده شد. شکل‌های شماره دو و شماره سه مدل اندازه‌گیری و میزان ضرایب معناداری تی پژوهش را نشان می‌دهند.

شکل ۲- مدل اندازه‌گیری پژوهش

Figure 2 - Research Measurement Model

مطابق با شکل شماره دو مشخص شد که میان عوامل شناسایی شده در یک سطح با عوامل شناسایی شده در سطح بالاتر خود روابطی وجود دارد. برای بررسی معنادار بودن این روابط از بررسی مدل پژوهش در حال ضرایب تی استفاده شد. در شکل شماره سه این مدل نشان داده شده است.

شکل ۳- ضرایب معناداری تی پژوهش
 Figure 3- Significance Coefficients of Research

در جدول شماره پنج جمع‌بندی مدل‌های اندازه‌گیری و ضرایب معناداری تی مدل پژوهش ارائه شده است.

جدول ۵- خلاصه نتایج آماری مدل پژوهش

Table 5 - Summary of Statistical Results of the Research Model

تأثیر Influence	تی T	روابط Relationships	سطوح Level
0.405	3.42	بسترهای مدیریتی بر نیروهای انگیزشی	
0.615	7.92	بسترهای مدیریتی بر فرهنگ‌سازی	
0.271	3.85	حمایت‌های قانونی بر نیروهای انگیزشی	روابط بین عوامل سطح اول و سطح دوم
0.215	3.59	حمایت‌های قانونی بر فرهنگ‌سازی	
0.307	3.42	جهت‌گیری محیطی بر نیروهای انگیزشی	
0.168	2.94	جهت‌گیری محیطی بر فرهنگ‌سازی	
0.526	0.617	فرهنگ‌سازی بر منابع انسانی	روابط بین عوامل سطح دوم و سطح سوم
0.441	5.230	نیروهای انگیزشی بر منابع انسانی	
0.922	71.426	منابع انسانی بر زیرساخت‌های فنی	روابط بین عوامل سطح سوم و سطح چهارم

نتایج پژوهش نشان داد که تمامی روابط مدل پژوهش به دلیل برخوردار بودن از میزان تی بیشتر از ۱/۹۶، دارای تأثیر معنادارند. به‌منظور بررسی بزارش مدل پژوهش حاضر از شاخص‌های برازش مربوط به روش معادلات ساختاری با رویکرد پی.ال.اس. استفاده شد.

بحث و نتیجه‌گیری

امروزه در سازمان‌های مختلف به ارتقای عملکرد زیست‌محیطی به‌عنوان یکی از موضوعات مهم توجه می‌شود. نتایج پژوهش نشان داد که در مسیر بهبود عملکرد زیست‌محیطی در وزارت ورزش و جوانان نیاز است هفت عامل زیرساخت‌های فنی، بسترهای مدیریتی، منابع انسانی، جهت‌گیری محیطی، حمایت‌های قانونی، نیروهای انگیزشی و فرهنگ‌سازی بررسی شود. ماهیت عوامل شناسایی شده مشخص می‌کند که برای ارتقا و بهبود عملکرد زیست‌محیطی جنبه‌های مختلف و متنوعی دخیل‌اند. این مسئله سبب شده است عوامل متفاوت و با ماهیت گوناگونی در این خصوص مشخص شوند. ایگابووا و همکاران (۲۰۱۷) در پژوهش خود دریافتند که بهبود عملکرد زیست‌محیطی نیازمند توجه

به عوامل مختلفی است که این مسئله برنامه‌ریزی‌های مربوط به این حوزه را ضروری می‌کند. به نظر می‌رسد ماهیت زیست‌محیطی و نیاز به فعالیت تمامی ارکان سازمان‌ها سبب شده است تا در مسیر بهبود عملکرد زیست‌محیطی در وزارت ورزش و جوانان، عوامل مختلف و متنوعی شناسایی شوند. سازمان‌های ورزشی در جهت توسعه عملکرد زیست‌محیطی نیاز دارند برنامه‌ریزی‌های جامع را اجرایی کنند تا بتوانند تغییرات محسوس را ایجاد کنند. به نظر می‌رسد تعدد عوامل شناسایی شده به خوبی نشان می‌دهد برای اینکه وزارت ورزش و جوانان به‌عنوان متولی ورزش در ایران تغییرات اساسی در سطح عملکردی زیست‌محیطی خود ایجاد کند، نیاز دارد فرایندهای استانداردها و مناسب را دنبال کند؛ به عبارتی، پرداختن به فعالیت‌های کوچک و گذرا در این وزارتخانه می‌تواند باعث ایجاد رفتارهای شعارگونه در حوزه زیست‌محیطی شود.

همچنین پژوهش حاضر مشخص کرد که سه عامل حمایت‌های قانونی، جهت‌گیری محیطی و بسترهای مدیریتی به‌عنوان عوامل زیربنایی نقش مهم و کلیدی در شکل‌گیری و گسترش سایر عوامل و در نتیجه بهبود عملکرد زیست‌محیطی در وزارت ورزش و جوانان خواهند داشت؛ به عبارتی، با توجه به مدل پژوهش مشخص شد که برنامه‌ریزی سازمان‌ها درباره سه عامل حمایت‌های قانونی، جهت‌گیری محیطی و بسترهای مدیریتی می‌تواند ضمن بهبود وضعیت عوامل فرهنگ‌سازی، نیروهای انگیزشی، منابع انسانی و زیرساخت‌های فنی، شرایطی را برای بهبود عملکرد زیست‌محیطی فراهم کند. در پژوهش‌های مختلفی به این مسئله اشاره شده است؛ به‌طوری‌که وانگر (۲۰۱۲)، رینویک و همکاران (۲۰۱۳) و ون در برگ (۲۰۱۶) برخی جنبه‌های انسانی از جمله مدیریت منابع انسانی را در جهت بهبود عملکرد زیست‌محیطی مهم قلمداد کردند. آنان اشاره کردند که توجه به مسائل مربوط به منابع انسانی می‌تواند به بهبود وضعیت عملکرد زیست‌محیطی سازمان‌ها منجر شود؛ بنابراین، می‌توان گفت نتایج پژوهش حاضر در این باره با نتایج پژوهش‌های وانگر (۲۰۱۲)، رینویک و همکاران (۲۰۱۳) و ون در برگ (۲۰۱۶) همخوانی ندارد. به نظر می‌رسد در وزارت ورزش و جوانان و به‌طور کلی در سیستم ورزش کشور ایران، مشکلات قانونی، مدیریتی و فرهنگی بسیاری درباره مسائل زیست‌محیطی وجود دارد. ضعف در نبود قوانین شفاف و جامع، فقدان نگرش مدیریت به مسائل زیست‌محیطی و نبود جهت‌گیری و نبود تمایل به بهبود عملکرد زیست‌محیطی سبب شده است سایر ابعاد انسانی، انگیزشی، فنی و فرهنگی به‌عنوان عوامل کلیدی و زمینه‌ای مشخص نشوند؛ به عبارتی، وجود مشکلات در عوامل قانونی، جهت‌گیری محیطی و بسترهای مدیریتی سبب شده است روند توسعه عملکرد زیست‌محیطی با مخاطرات جدی روبه‌رو باشد که در این شرایط منابع انسانی جزو اولویت‌ها و ضرورت‌های توسعه

عملکرد زیست‌محیطی در وزارت ورزش و جوانان نیست. این مسئله سبب شده است ناهمخوانی پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های وانگر (۲۰۱۲)، رینویک و همکاران (۲۰۱۳) و ون در برگ (۲۰۱۶) مشاهده شود. از طرفی، ون و نیو (۲۰۱۹) بیان کردند که برخی جنبه‌های قانونی نقش مهم و اساسی در پیشبرد اهداف زیست‌محیطی سازمان‌ها دارند. دون (۲۰۱۰) و سوت (۲۰۱۷) نیز ذکر کردند که فشار قوانین و مقررات سبب می‌شود سازمان‌ها به‌ناچار وضعیت زیست‌محیطی خود را ارتقا دهند؛ از این‌رو، می‌توان گفت نتایج پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های دون (۲۰۱۰)، سوت (۲۰۱۷) و ون و نیو (۲۰۱۹) همخوانی دارد. در تفسیر این مسئله لازم است ذکر شود که حمایت‌های قانونی به‌واسطه بهبود چارچوب مقرراتی سازمان‌ها درباره مسائل زیست‌محیطی سبب می‌شوند وزارت ورزش و جوانان بستر مناسبی را برای بهبود فعالیت‌ها و برنامه‌ریزی‌ها درباره مسائل زیست‌محیطی فراهم آورد؛ به‌عبارتی، حمایت‌های قانونی سبب ایجاد چارچوب حقوقی و قانونی در وزارت ورزش و جوانان به‌منظور جدی‌گرفتن مسئله زیست‌محیطی و توجه به ارتقای آن در این سازمان می‌شوند.

چان و همکاران (۲۰۱۲) ذکر کردند که جهت‌گیری محیطی به‌واسطه ایجاد ارزش‌های کلان در سازمان‌ها سبب می‌شود تمسیر توجه به مسائل زیست‌محیطی هموار شود. یو و هئو (۲۰۱۹) نیز بیان کردند که جهت‌گیری محیطی سبب می‌شود رویکرد مناسبی در سازمان به‌منظور توجه به مسائل زیست‌محیطی ایجاد شود. در تفسیر این مسئله لازم است ذکر شود که جهت‌گیری محیطی سبب ارتقای دغدغه اولیه در سازمان برای توسعه مسائل زیست‌محیطی می‌شود. از طرفی، جهت‌گیری محیطی سبب می‌شود مدیران ارشد از فعالیت‌های زیست‌محیطی در سازمان‌ها حمایت کنند. این مسئله موجب ارتقای کیفیت فعالیت‌های مربوط به محیط‌زیست می‌شود؛ از این‌رو، جهت‌گیری محیطی به‌واسطه ایجاد دغدغه درباره مسائل زیست‌محیطی، کسب حمایت مدیران ارشد و همچنین ایجاد فضای رقابتی در سازمان به‌منظور ارتقای فعالیت‌های زیست‌محیطی موجب می‌شود مسیر بهبود عملکرد زیست‌محیطی در وزارت ورزش و جوانان هموار شود. جهت‌گیری زیست‌محیطی زمینه اولیه را برای تلاش‌های انگیزشی و فرهنگی در زمینه مسائل زیست‌محیطی ایجاد می‌کند؛ به‌عبارتی، جهت‌گیری زیست‌محیطی دغدغه اولیه در وزارت ورزش و جوانان درباره مسائل زیست‌محیطی را ایجاد می‌کند؛ از این‌رو، جهت‌گیری زیست‌محیطی در وزارت ورزش و جوانان به‌عنوان یک عامل زیربنایی سبب می‌شود تلاش‌های بعدی در وزارت ورزش و جوانان صورت گیرد. به‌صورت کلی می‌توان گفت مشکلات قانونی موجود در ورزش کشور ناشی از فقدان دستورالعمل‌های تخصصی ویژه ورزش

در جهت توسعه عملکرد زیست‌محیطی، نبود نگرش و دغدغه مدیریتی درباره مسئله محیط‌زیست در وزارت ورزش و جوانان و نبود حمایت‌های مدیریتی و فضای رقابتی در این وزارتخانه، سبب شده است برخی عوامل از جمله عوامل بسترهای مدیریتی، حمایت‌های قانونی و جهت‌گیری زیست‌محیطی به‌عنوان عوامل کلیدی مطابق با وضعیت وزارت ورزش و جوانان مشخص شوند.

تیکسیرا و همکاران (۲۰۱۲) بیان کردند مسائل مدیریتی نقش مهمی در بهبود عملکرد زیست‌محیطی دارند. دویی و همکاران (۲۰۱۵) و وینر و ماهونی (۲۰۱۵) اشاره کردند که رهبری مناسب نقش عمده‌ای در بهبود عملکرد زیست‌محیطی دارد. در تفسیر این مسئله لازم است ذکر شود که بسترهای مدیریتی سبب می‌شوند سازماندهی مناسبی در وزارت ورزش و جوانان برای بهبود و ارتقای فعالیت‌های زیست‌محیطی ایجاد شود. از طرفی بهبود وضعیت بسترهای مدیریتی به شناخت سازمان از اهداف خود در حوزه زیست‌محیطی منجر می‌شود و این مسئله سبب ارتقای سطح کیفی و کمی فعالیت‌های زیست‌محیطی می‌شود؛ به عبارتی، بسترهای مدیریتی سبب می‌شود شناخت ارکان مختلف سازمان از اصول و اهداف زیست‌محیطی افزایش یابد و بستری برای فعالیت کارکنان در این زمینه ایجاد شود؛ از این‌رو، بسترهای مدیریتی به‌واسطه سازماندهی فعالیت‌ها، برنامه‌ها و اجزای مربوط به محیط‌زیست در وزارت ورزش و جوانان به ارتقای عملکرد زیست‌محیطی این وزارتخانه منجر می‌شوند. اگرچه نتایج پژوهش حاضر نشان داد که در بین عوامل شناسایی‌شده، عوامل حمایت‌های قانونی، جهت‌گیری محیطی و بسترهای مدیریتی به‌عنوان عوامل زیربنایی سبب ایجاد و تقویت سایر عوامل می‌شوند، این موضوع به مفهوم مهم‌نبودن عوامل دیگر نیست؛ به عبارتی، در فضای کنونی وزارت ورزش و جوانان اولویت‌های این سازمان می‌باید توجه به عوامل حمایت‌های قانونی، جهت‌گیری محیطی و بسترهای مدیریتی باشد. بدون شک، برنامه‌ریزی و سرمایه‌گذاری در این عوامل سبب می‌شود این وزارتخانه در مسیر توسعه و بهبود قرار گیرد و شرایط را برای توسعه عملکرد زیست‌محیطی فراهم آورد. انتظار می‌رود با بهبود وضعیت عوامل حمایت‌های قانونی، جهت‌گیری محیطی و بسترهای مدیریتی نیاز به ارتقای سایر عوامل از جمله عوامل فرهنگی، انگیزشی، منابع انسانی و فنی بیش‌ازپیش در وزارت ورزش و جوانان درک شود. عملکرد زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان در ابعاد مالی، انسانی، ارزشی، مادی و اخلاقی می‌تواند موجب ارتقای عملکرد کلی این سازمان شود؛ از این‌رو، مدیریت در جهت بهبود عملکرد زیست‌محیطی به‌صورت واقعی و جدی می‌تواند موجب کسب فواید بی‌شماری برای این سازمان شود.

با توجه به نتایج پژوهش حاضر مبنی بر اهمیت عامل جهت‌گیری محیطی در روند بهبود عملکرد زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان پیشنهاد می‌شود با ایجاد فضای رقابتی بین بخش‌های مختلف سازمان برای پیشروکردن آنان در فعالیت‌های زیست‌محیطی و همچنین مکتوب کردن اهداف و برنامه‌های زیست‌محیطی سازمان در تمامی ارکان مختلف وزارتخانه، به ارتقای عملکرد زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان اقدام شود. با توجه به نتایج پژوهش حاضر مبنی بر اهمیت عامل بستر مدیریتی در روند بهبود عملکرد زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان پیشنهاد می‌شود با ایجاد کارگروه‌ها و کمیته‌های تخصصی در سازمان برای ارتقای عملکرد زیست‌محیطی و همچنین ارتقای نظارت بر فعالیت‌های زیست‌محیطی برنامه‌ریزی شده در سازمان، به بهبود عملکرد زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان اقدام شود. با توجه به نتایج پژوهش حاضر مبنی بر اهمیت عامل بستر مدیریتی در روند بهبود عملکرد زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان پیشنهاد می‌شود با ایجاد دستورالعمل‌های قانونی برای بهبود عملکرد زیست‌محیطی در سازمان و همچنین برخورد قاطع با افراد متخلف زیست‌محیطی در سازمان، به بهبود عملکرد زیست‌محیطی وزارت ورزش و جوانان اقدام شود.

References

1. Aigbavboa, C., Ohiomah, I., & Zwane, T. (2017). Sustainable construction practices: "A lazy view" of construction professionals in the South Africa construction industry. *Energy Procedia*, 105, 3003-10.
2. Aybaghi, S., Hasani, A., & Hossimi Nia, S. (2018). Green human resource management: A model for sustainability in sport organizations (Case study: North Khorasan Province Directorate of Sport and Youth). *Journal of Human Resource Management in Sport*, 5(2), 309-28. (in Persian).
3. Benton-Short, L., Keeley, M., & Rowland, J. (2019). Green infrastructure, green space, and sustainable urbanism: geography's important role. *Urban Geography*, 40(3), 330-51.
4. Bojmehrani, S., & Razavi, S. (2015). Strategies for the development of environmental culture in sports. *Strategic Studies in Sports and Youth*, 14, 29-38. (in Persian).
5. Chan, R. Y., He, H., Chan, H. K., & Wang, W. Y. (2012). Environmental orientation and corporate performance: The mediation mechanism of green supply chain management and moderating effect of competitive intensity. *Industrial Marketing Management*, 41(4), 621-30.
6. Daily, B. F., Bishop, J. W., & Govindarajulu, N. (2009). A conceptual model for organizational citizenship behavior directed toward the environment. *Business & Society*, 48(2), 243-56.

7. Dangelico, R. M., & Pujari, D. (2010). Mainstreaming green product innovation: Why and how companies integrate environmental sustainability. *Journal of Business Ethics*, 95, 471-86.
8. Dashtinejad, Y., Azarshah, A., & Chegini, H. (2015). Problems of barriers to private sector human resources education in the environment. Paper presented at the Second National Congress of Biology and Natural Sciences, Sustainable Development Solutions Center and Mehr Arvand Institute of Higher Education, Tehran. (in Persian).
9. Davidson III, W. N., & Worrell, D. L. (2001). Regulatory pressure and environmental management infrastructure and practices. *Business & Society*, 40(3), 315-42.
10. Death, C. (2011). 'Greening' the 2010 FIFA World Cup: Environmental sustainability and the mega-event in South Africa. *Journal of Environmental Policy & Planning*, 13(2), 99-117.
11. Dubey, R., Gunasekaran, A., Helo, P., Papadopoulos, T., Childe, S. J., & Sahay, B. S. (2017). Explaining the impact of reconfigurable manufacturing systems on environmental performance: The role of top management and organizational culture. *Journal of Cleaner Production*, 141, 56-66.
12. Dubey, R., Gunasekaran, A., & Ali, S. S. (2015). Exploring the relationship between leadership, operational practices, institutional pressures and environmental performance: A framework for green supply chain. *International Journal of Production Economics*, 160, 120-32.
13. Dunn, A. D. (2010). Siting green infrastructure: Legal and policy solutions to alleviate urban poverty and promote healthy communities, 20(3) 37, 41.
14. Ekhtiary, N., Eydi, H., & Shabani Moghadam, K. (2018). Explaining the model of factors affecting the development of environmental culture in sport. *Applied Research in Sport Management*, 7(2), 57-67. (in Persian).
15. Ghayebi, H. (2017). Health, safety and environmental conditions of azadi sport complex (Unpublished master's thesis). Shahroud University, Shahroud, Iran. (in Persian).
16. Govindan, K., Azevedo, S. G., Carvalho, H., & Cruz-Machado, V. (2015). Lean, green and resilient practices influence on supply chain performance: Interpretive structural modeling approach. *International Journal of Environmental Science and Technology*, 12(1), 15-34.
17. Higgs, G., Langford, M., & Norman, P. (2015). Accessibility to sport facilities in Wales: A GIS-based analysis of socio-economic variations in provision. *Geoforum*, 62, 105-20.
18. Hayajneh, A., Elbarrawy, H., El Shazly, Y., & Rashid, T. (2017). Football and sustainability in the desert, Qatar 2022 Green World Cup's Stadiums: Legal perspective. *European Journal of Social Sciences*, 55(4), 475-93.

19. Kiany, M., Nazary, L., & Shabazpoor, L. (2019). Environmental awakening: Using a new strategy to promote environmental culture in Sport. Paper presented at the Third International Conference on Applied Research in Physical Education, Sport Sciences and Championships, Allameh Tabataba'i University, Tehran. (in Persian).
20. Kim, H. D. (2013). The 2012 London Olympics: Commercial partners, environmental sustainability, corporate social responsibility and outlining the implications. *The International Journal of the History of Sport*, 30(18), 2197-208.
21. Kim, A., Kim, Y., Han, K., Jackson, S. E., & Ployhart, R. E. (2017). Multilevel influences on voluntary workplace green behavior: Individual differences, leader behavior, and coworker advocacy. *Journal of Management*, 43(5), 1335-58.
22. Jabbour, C. J. C., de Sousa Jabbour, A. B. L., Govindan, K., Teixeira, A. A., & de Souza Freitas, W. R. (2013). Environmental management and operational performance in automotive companies in Brazil: The role of human resource management and lean manufacturing. *Journal of Cleaner Production*, 47, 129-40.
23. Mallen, C., Adams, L., Stevens, J., & Thompson, L. (2010). Environmental sustainability in sport facility management: A Delphi study. *European Sport Management Quarterly*, 10(3), 367-89.
24. Mol, A. P. (2010). Sustainability as global attractor: The greening of the 2008 Beijing Olympics. *Global Networks*, 10(4), 510-28.
25. Omri, A., Daly, S., Rault, C., & Chaibi, A. (2015). Financial development, environmental quality, trade and economic growth: What causes what in MENA countries? *Energy Economics*, 48, 242-52.
26. Renwick, D. W., Redman, T., & Maguire, S. (2013). Green human resource management: A review and research agenda. *International Journal of Management Reviews*, 15(1), 1-14.
27. Roscoe, S., Subramanian, N., Jabbour, C. J., & Chong, T. (2019). Green human resource management and the enablers of green organisational culture: Enhancing a firm's environmental performance for sustainable development. *Business Strategy and the Environment*, 10(4), 39-44.
28. Sarani, M. (2016). A Qualitative study of sport managers' approach to environmental issues in sporting places (Unpublished master's thesis). Shahroud University, Shahroud, Iran. (in Persian).
29. South, N. (2017). Environmental crimes and harms: A green criminology approach and socio-legal challenges. In EH (Ed.), *Forging a socio-legal approach to environmental harms*. 20-37. Routledge.
30. Teixeira, A. A., Jabbour, C. J. C., & Jabbour, A. B. L. S. (2012). Relationship between green management and environmental training in companies located in Brazil: A theoretical framework and case studies. *International Journal of Production Economics*, 140(1), 318-29.

31. Tziralis, G., Tolis, A., Tatsiopoulos, I., & Aravossis, K. G. (2006). Economic aspects and the sustainability impact of the Athens 2004 Olympic Games. *WIT Transactions on Ecology and the Environment*, 98, 1-12.
32. Van den Berg, M. (2016). Human resources strategy and change: Competence development in a changed environment. In MD (Ed.), *Handbook of Human Resources Management*. 22(4), 112-28.
33. Yu, Y., & Huo, B. (2019). The impact of environmental orientation on supplier green management and financial performance: The moderating role of relational capital. *Journal of Cleaner Production*, 211, 628-39.
34. Wagner, M. (2012). 'Green' human resource benefits: Do they matter as determinants of environmental management system implementation? *Journal of Business Ethics*, 12(6), 1-14.
35. Walker, H., Seuring, S., Sarkis, J., Klassen, R., Fabbe-Costes, N., Roussat, C., & Taylor, A. (2014). Sustainable supply chains: A framework for environmental scanning practices. *International Journal of Operations & Production Management*, 5(2), 78-93.
36. Wang, G., He, Q., Meng, X., Locatelli, G., Yu, T., & Yan, X. (2017). Exploring the impact of megaproject environmental responsibility on organizational citizenship behaviors for the environment: A social identity perspective. *International Journal of Project Management*, 8(5). 36- 58.
37. Weiner, N., & Mahoney, T. A. (1981). A model of corporate performance as a function of environmental, organizational, and leadership influences. *Academy of Management Journal*, 24(3), 453-70.
38. Wen, H. Q., & Niu, J. W. (2019). Legal guarantee of green manufacturing in china under the background of ecological civilization. In *Proceeding of the 24th International Conference on Industrial Engineering and Engineering Management 2018* (103-9). Singapore: Springer.

استناد به مقاله

اقتداری، مهتاب، صابونچی، رضا، و راسخ، نازنین. (۱۳۹۹). ارائه مدل ساختاری تفسیری عوامل سوق دهنده عملکرد زیست محیطی وزارت ورزش و جوانان. *مطالعات مدیریت ورزشی*، ۱۲(۶۳)، ۱۸۷-۲۱۲. شناسه دیجیتال: 10.22089/smrj.2020.8608.2941

Eghtedari, M., Saboonchi, R. & Rasekh, N. (2020). Presenting an Interpretive Structural Model of the Factors Driving Environmental Performance of the Ministry of Sports and Youth. *Sport Management Studies*, 12(63), 187-212. (in Persian). DOI: 10.22089/smrj.2020.8608.2941

Presenting an Interpretive Structural Model of the Factors Driving Environmental Performance of the Ministry of Sports and Youth

M. Eghtedari¹, R. Saboonchi², N. Rasekh³

1. Ph.D. Student of Sport Management, Borujerd Branch, Islamic Azad University, Borujerd, Iran
2. Assistant Professor of Sport Management, Borujerd Branch, Islamic Azad University, Borujerd, Iran (Corresponding Author)
3. Assistant Professor of Sport Management, Sport Science Research Institute, Tehran, Iran

Received: 2020/03/16

Accepted: 2020/05/28

Abstract

The present study was designed and implemented with the aim of presenting an interpretive structural model of the factors that create environmental performance of the Ministry of Sports and Youth. The method of this research was mixed (quantitative and qualitative). The statistical sample of this study in the qualitative section consisted of 14 experts and in the quantitative section the statistical sample consisted of 58 managers and experts of the Ministry of Sports and Youth. The data collection tool in this study was an interview and a researcher-made questionnaire with 41 questions. The content validity of this questionnaire was examined and confirmed by reviewing the opinions of experts, structural validity was investigated by factor analysis and reliability using Cronbach's alpha calculation. In order to analyze the data of the present study, statistical methods of interpretive structural modeling and structural equations were used. Max QQ software was used to analyze the qualitative part of the research. All data analysis processes were performed in the software versions of version 20 and pial version 2. The results of the present study showed that seven factors of technical infrastructure, management platforms, human resources, environmental orientation, legal protections, motivational and cultural forces will improve the environmental performance in the Ministry of Sports and Youth. This plays a key role in the process of upgrading other factors between the three factors of managerial contexts, legal protections and environmental orientation. The results showed that all the relationships of the research model have a significant effect due to having a T level higher than 1.96.

Keywords: Environmental, Environmental Orientation, Sustainable Development.

-
1. Email: mahtabeghtedari@gmail.com
 2. Email: saboonchi.reza@yahoo.com
 3. Email: n.rasekh6663@gmail.com